



De Sygeplejeetiske Retningslinjer

Vedtaget på Dansk Sygeplejeråds kongres 20. maj 2014



Sygepleje**etisk** Råd



INDHOLD

Baggrund	3
Grundlag	3
Formål	4
Sygeplejeetiske grundværdier	5
Grundlæggende sygeplejeetiske principper	6
Generelle sygeplejeetiske retningslinjer	7
Praktiske oplysninger	11



Sygeplejeetisk Råd 2014

Copyright 2014 by Dansk Sygeplejeråd, 2. udgave

Grafisk tilrettelægning Birgitte Greve

ISBN 978-87-7266-879-6

Fotografisk, mekanisk eller anden form for gengivelse eller mangfoldiggørelse er kun tilladt med angivelse af kilde.

Baggrund

Sygeplejeetisk Råd blev nedsat ved Dansk Sygeplejeråds kongres i 1990. De første Sygeplejeetiske Retningslinjer blev vedtaget på Dansk Sygeplejeråds kongres i 1992. Retningslinjerne er revideret i 2004 og 2014.

De senest reviderede retningslinjer er opbygget med udgangspunkt i sygeplejerskens virksomhedsområde, sygeplejeetiske grundværdier og grundlæggende sygeplejeetiske principper, for til sidst at munde ud i generelle sygeplejeetiske retningslinjer, der kan anvendes i sygeplejerskers daglig arbejde.

De Sygeplejeetiske Retningslinjer er en beskrivelse af en professionsetik for sygeplejersker og bør til stadighed udvikles og afspejle ændrede samfundsf forhold og lovgivning i relation til sygeplejerskers virkelighed og etiske udfordringer, samt medvirke til at udvikle professionen og værne om dens troværdighed og omdømme.

I retningslinjerne benævnes alle modtagere af sygepleje som patienter.

Grundlag

De Sygeplejeetiske Retningslinjer er funderet i en grundlæggende forståelse af, at mennesket er unikt og har værdi i sig selv, lever i sammenhæng med sine omgivelser og tager ansvar for eget liv.

I De Sygeplejeetiske Retningslinjer er udgangspunktet, at enhver relation mellem patient og sygeplejerske bygger på tillid og respekt.

Formål

De Sygeplejeetiske Retningslinjer er vejledende i forhold til etiske dilemmaer og problemstillinger, når de opstår i udøvelsen af sygepleje indenfor rammen af sygeplejerskens virksomhedsområde. Sygeplejerskens virksomhedsområder er: "At udføre sygepleje, at formidle sygepleje, at lede sygepleje, at udvikle sygepleje". Sygepleje har en såvel sundhedsfremmende, sundhedsbevarende og forebyggende som behandlende, rehabiliterende og lindrende karakter.

Retningslinjerne respekterer dansk lovgivning. De tager udgangspunkt i FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder fra 1948 og i International Council of Nurses' (ICN) Etiske kodeks for sygeplejersker fra 1953, senest revideret i 2012.

Retningslinjerne medvirker til at:

- fremme etisk refleksion i diskussioner og overvejelser blandt sygeplejersker
- fremme sygeplejerskers etiske dømmekraft med henblik på at udvikle faglig kvalitet
- støtte sygeplejersker i situationer, hvor der skal træffes valg
- sætte fokus på etiske dilemmaer og synliggøre etisk praksis.

I det følgende beskrives de sygeplejeetiske grundværdier, grundlæggende sygeplejeetiske principper og generelle sygeplejeetiske retningslinjer.

Sygeplejeetiske grundværdier

Sygeplejersken har **ansvar** for at yde **omsorg**, i den hensigt at patienten oplever **velvære**.

Ansvar. Sygeplejersken har et ansvar, fagligt, personligt, etisk og æstetisk, i forhold til de patienter, der har behov for sygepleje. Magtudøvelse kan kun forvaltes moralsk ansvarligt i solidaritet med den svage. I ansvaret ligger en forpligtelse til at yde omsorg.

Omsorg udspiller sig i relationen mellem mennesker, mellem sygeplejersken og patienten. I relationen møder sygeplejersken patienten, sanser mennesket og møder ham eller hende i en forståelse båret af næstekærlighed. Heri ligger et moralsk princip om at handle sådan, at alle får samme muligheder for at leve det bedst mulige liv.

Velvære er en tilstand af at føle sig godt tilpas. Velvære kan være fra korte øjeblikke af lettelse, lindring og trøst, til langsigtet velvære, forstået som optimal sundhed og livskvalitet, hvor idealet er "det gode liv". Velvære betragtes som et overordnet mål med al sygepleje. Sygeplejen bidrager til at understøtte patienters egne tiltag for at opnå velvære.

Grundlæggende sygeplejeetiske principper

Til de sygeplejeetiske grundværdier ansvar, omsorg og velvære knyttes en række principper for udøvelsen af god etisk praksis:

- Respekt for selvbestemmelse – det vil sige, at den enkelte patient, såfremt det er muligt, bevarer magten over egen tilværelse og retten til at træffe egne valg.
- Anerkendelse af værdighed – det vil sige, at den enkelte patient anses som et unikt og uendeligt værdifuldt menneske.
- Hensyn til integritet – det vil sige, at den enkelte patients værdier, personlighed, væren, ønsker og mål i livet respekteres.
- Omhu for det sårbare liv – det vil sige, at den enkelte patient sikres beskyttelse og omsorg.

Generelle sygeplejeetiske retningslinjer

Udøvelse af god etisk praksis betyder, at sygeplejersken, **med respekt for selvbestemmelse**, skal:

- 1.1 fremme patientens selvbestemmelse
- 1.2 respektere patientens valg, herunder patientens ret til at fravælge selvbestemmelsesretten
- 1.3 fremme og respektere patientens ret til selvbestemmelse, uanset dennes individuelle værdier og livsmål, forudsat at det ikke krænker andres rettigheder og livsmål
- 1.4 sikre, at patienten modtager og forstår den information, der er nødvendig for at træffe valg. Information skal være tilpasset patientens ønsker og behov samt patientens livssituation
- 1.5 beskytte patienter, der ikke er i stand til at varetage selvbestemmelse.



Generelle sygeplejeetiske retningslinjer

Udøvelse af god etisk praksis betyder, at sygeplejersken, **med anerkendelse af værdighed**, skal:

- 2.1 gøre sygepleje tilgængelig for alle patienter, der har behov
- 2.2 varetage patientens tarv, så denne modtager pleje og behandling under hensyn til individuelle omstændigheder, behov og værdier
- 2.3 vedkende sig det faglige og personlige ansvar for egne vurderinger og handlinger, samt anvende et fagligt skøn, tage kritisk stilling og udvise mod og omtanke
- 2.4 reflektere over egen praksis samt reagere på etiske situationer og dilemmaer, som opstår for sygeplejersken selv, patienten, pårørende, professionen og samfundet
- 2.5 tage initiativ til og fremme et respektfuldt samarbejde, fagligt og tværfagligt, i alle dele af sundhedsvæsenet
- 2.6 udvise ansvar for at synliggøre de konsekvenser, som politiske prioriteringer kan få i sundhedsvæsenet.

Generelle sygeplejeetiske retningslinjer

Udøvelse af god etisk praksis betyder, at sygeplejersken, **med hensyn til integritet**, skal:

- 3.1 respektere patientens værdier og tro
- 3.2 yde sygepleje med udgangspunkt i patientens ønsker i forhold til fysiske, psykiske, sociale og åndelige behov
- 3.3 vise respekt for og yde omsorg for pårørende
- 3.4 gøre opmærksom på forhold, der fremmer eller hæmmer patientens sundhed.



Generelle sygeplejeetiske retningslinjer

Udøvelse af god etisk praksis betyder, at sygeplejersken, **med omhu for det sårbare liv**, skal:

- 4.1 medvirke til at beskytte og bevare liv og medvirke til at lindre lidelse
- 4.2 beskytte patienten mod krænkende handlinger, også i situationer, som indebærer brug af tvang, tilbageholdelse eller anden rettighedsbegrænsning
- 4.3 bistå til en værdig død og medvirke til, at udsigtsløs behandling afsluttes eller ikke iværksættes
- 4.4 udfordre love og instrukser, hvis de strider mod professionens etiske værdier
- 4.5 prioritere hensynet til patientens liv, integritet og ønsker, hvis der opstår uoverensstemmelser eller interessekonflikter i forbindelse med løsning af en opgave
- 4.6 værne om patientens liv og integritet i forbindelse med indførelse af nye metoder og ny teknologi.

Praktiske oplysninger

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Sygeplejeetisk Råds sekretær
kan træffes på:

Tlf. nr. 4695 4155 eller 3315 1555

Fax: 33 15 24 55

E-mail: ser@dsr.dk

Hjemmeside www.dsr.dk/ser eller
www.sygeplejeetiskraad.dk.

Rådet kan også kontaktes ved at skrive til:

Sygeplejeetisk Råd

Sankt Annæ Plads 30

1250 København K

Sygeplejeetisk Råds formand

kan træffes på:

E-mail: ser.formand@gmail.com

På hjemmesiden kan du kontakte Sygeplejeetisk
Råd via en elektronisk blanket.

Pjecer, årsberetninger og De Sygeplejeetiske
Retningslinjer kan rekvireres hos Rådets sekretær
eller downloades på Rådets hjemmeside.



Sygeplejeetisk Råd
Sankt Annæ Plads 30
DK-1250 København K
www.dsr.dk/ser
Tlf.+45 46 95 41 55
E.mail ser@dsr.dk

